

RAPPORT SEMESTRIEL

SUR LA MISE EN ŒUVRE DE L'UNCRPD

RÔLE DU SPF SÉCURITÉ SOCIALE COMME POINT FOCAL FÉDÉRAL ET MÉCANISME DE COORDINATION POUR LA CONVENTION DE L'ONU RELATIVES AUX DROITS DES PERSONNES HANDICAPÉES

Service public fédéral
Sécurité sociale

.be

Semestrieel verslag over de werking van het federale en interfederale coördinatiemechanisme opgericht bij de FOD Sociale Zekerheid – DG Beleidsondersteuning, overeenkomstig artikel 33.1 van het VN Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.

1. Inleiding

Dit rapport is het tweede verslag dat de FOD Sociale Zekerheid als focal point UNCRPD voor het federale niveau en als interfederaal (in relatie met de gemeenschappen en gewesten) coördinatiemechanisme opstelt¹. Dit tweede verslag bevat een overzicht van wat het (federaal en interfederaal) coördinatiemechanisme in de eerste helft van 2013 ondernomen heeft.

2. FOD Sociale zekerheid als federaal focal point

Om uitvoering te geven aan de implementatie van het UNCRPD op federaal niveau, werkt het coördinatiemechanisme nauw samen met de contactpunten “handicap” die bij elke federale overheidsinstantie (Federale Overheidsdienst, Programmatorische Overheidsdienst, wetenschappelijke instelling en parastatale instellingen) aangesteld werden, overeenkomstig de beslissingen van de federale regering².

Hieronder wordt meer in detail toegelicht welke acties de FOD Sociale Zekerheid met betrekking tot deze verschillende taken ondernomen heeft.

2.1. Coördinatie van de acties van de federale contactpunten – Permanent netwerk – Ondersteuning van de federale contactpunten – Uitbouw referentiepunt

Op 6 november 2012 hadden 39 van de 43 federale instanties een contactpersoon “handicap” aangeduid. Enkel de POD Duurzame Ontwikkeling, het Federaal Planbureau, het Nationaal Geografisch Instituut en de Rijksdienst voor Jaarlijkse Vakantie ontbraken nog. Inmiddels werden een aantal wijzigingen doorgevoerd in de aanstellingen en werden ook bij het Federaal Planbureau, bij het Nationaal Geografisch Instituut, bij de POD Duurzame Ontwikkeling en bij de Rijksdienst voor jaarlijkse Vakantie contactpersonen aangeduid. Thans hebben alle federale administraties dus een contactpersoon handicap³.

In 2012 werden twee vergaderingen georganiseerd om de contactpersonen toelichting te geven over het UNCRPD en hun rol in de implementatie daarvan. Een volgende vergadering zal in het najaar van 2013 georganiseerd worden. Daarbij zal bijzondere aandacht besteed worden aan de specifieke rol van de contactpersonen “handicap” in het kader van het UNCRPD. Er blijft immers nog steeds onduidelijkheid bestaan bij een aantal contactpersonen over hun taken. Het is dan ook belangrijk te verduidelijken dat handstreaming verdergaat dan toezien op diversiteit of toegankelijkheid, of op de tewerkstelling van personen met een handicap bij de federale overheidsdienst.

¹ Voor het eerste verslag, zie <http://www.socialsecurity.fgov.be/nl/nieuws-publicaties/publicaties/rapporten.htm>

² Beslissingen van de ministerraad van 20 juli 2011 en 12 mei 2012.

³ Zie bijlage 1 voor een actueel overzicht.

Omdat een goede informatie over het bestaan van het UNCRPD en van de verschillende verplichtingen en bepalingen ervan onontbeerlijk is om tot een daadwerkelijke implementatie van het UNCRPD te komen, heeft de FOD Sociale Zekerheid aan de contactpunten handicap aangeboden een informatiesessie in te richten voor de ambtenaren van de verschillende administraties. Dit is immers een goed middel om informatie te verspreiden en de collega's van de administratie bewust te laten maken van de bepalingen van het UNCRPD. Zo'n informatiesessie werd op 25 april 2013 georganiseerd bij de FOD Mobiliteit en ook de POD Maatschappelijke Integratie heeft gevraagd om dergelijke informatiesessie te organiseren.⁴

In de nieuwe generatie bestuursovereenkomsten die de instellingen van sociale zekerheid in 2013 afsluiten met de federale regering, staan ook bepalingen rond de implementatie van het UNCRPD⁵.

Bijlage 2 bevat een overzicht van de acties die de verschillende administratieve contactpunten sinds 1 januari 2013 ondernomen hebben. Ook daaruit blijkt dat vooral aandacht besteed wordt aan diversiteit (tewerkstelling van personen met een handicap) en toegankelijkheid (onder meer van gebouwen en websites). Slechts enkele administraties hebben voor 2013 concrete actieplannen in het kader van het UNCRPD uitgewerkt die aantonen dat in beleidsmaatregelen rekening gehouden wordt met de dimensie "handicap".

De FOD Sociale Zekerheid heeft verschillende contacten gehad met de FOD Buitenlandse zaken, gezien zijn functie als coördinator voor Europese dossiers en internationale verdragen (Coormulti, COHOM, rapportages, ...) en met de directie-generaal "Handicap" van de FOD Sociale Zekerheid, omwille van haar expertise op vlak van handicap.

In het najaar zal de FOD Sociale Zekerheid opnieuw contacten leggen

- met het Instituut voor Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, gezien de rol die deze instelling heeft op vlak van gender mainstreaming en de gelijklopende taken;
- met de FOD P&O, omwille van zijn expertise op vlak van human resources management en zijn betrokkenheid bij de begeleidingscommissie voor de tewerkstelling van personen met een handicap in de federale overheid;

De FOD Sociale Zekerheid betreft de contactpersonen van de betrokken overheidsdiensten om te antwoorden op onderzoeken of vragenlijsten die van Europese of internationale instanties uitgaan en die betrekking hebben op bepalingen uit het UNCRPD; op basis van de verkregen informatie wordt dan een gecoördineerd antwoord opgesteld. Het gaat onder meer om:

- een vragenlijst van de Europese Commissie over de stand van zaken van de implementatie van het UNCRPD en over de toepassing ervan in ontwikkelingssamenwerking;
- bijdrage aan de update van één van de aanbevelingen uit het Universal Periodic Report (UPR) in het kader van de Verenigde Naties;

⁴ Zie ook bijlage 2, in het bijzonder de bijdragen van de FOD Mobiliteit en de POD Maatschappelijke Integratie.

⁵ "De instelling zal toezien op de toepassing van het beginsel van "handstreaming", in overeenstemming met de bepalingen van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, waarbij op transversale wijze de integratie van personen met een handicap in alle domeinen van het maatschappelijk leven bevorderd wordt, door een beroep te doen op de contactpersoon die in elke instelling aangeduid werd en in samenwerking met het federale coördinatiemechanisme opgericht bij de FOD Sociale Zekerheid."

- bijdrage aan het proces voor de “ontwikkelingsagenda post 2015”, om er de dimensie handicap in te ondersteunen.

De FOD Sociale Zekerheid heeft op 1 februari 2013 een Nieuwsbrief verstuurd met informatie over colloquia, studies, brochures, ... die betrekking hebben op handicap of bepalingen uit het UNCRPD (zie bijlage 3). Deze Nieuwsbrief werd ter informatie ook doorgestuurd naar de focal points en agentschappen van de gemeenschappen en gewesten, het Centrum voor Gelijkheid van kansen en racismebestrijding en het maatschappelijk middenveld.

De FOD Sociale Zekerheid zal een brochure maken die ter beschikking gesteld zal worden van de administratieve contactpunten en hen zal helpen bij de uitvoering van hun taken. Daartoe werd met de federale contactpunten contact opgenomen om te peilen naar hun verwachtingen en noden.

De FOD Sociale Zekerheid probeert door deze acties een referentiecentrum te worden voor materies die betrekking hebben op het UNCRPD. Daartoe wordt ook deelgenomen aan studiedagen, colloquia, conferenties, ... die georganiseerd worden over het UNCRPD of over ermee verband houdende onderwerpen.

2.2. Opmaken en opvolgen van de Belgische verslagen voor de Verenigde Naties

Overeenkomstig artikel 35 van het UNCRPD moet elke Staat die Partij is bij het UNCRPD, binnen twee jaar nadat het UNCRPD voor de desbetreffende Staat in werking is getreden, een uitgebreid rapport indienen bij het Comité⁶ over de maatregelen die zijn genomen om zijn verplichtingen uit hoofde van dit Verdrag na te komen, alsmede over de vooruitgang die is geboekt in dat verband. Daarna brengen de Staten die Partij zijn ten minste eenmaal per vier jaar een vervolgrapport uit en voorts wanneer het Comité daarom verzoekt.

Het eerste Belgische rapport werd neergelegd in juli 2011⁷. In dat rapport werd, artikel per artikel, een overzicht gegeven van de maatregelen die België (zowel federaal als vanuit de Gemeenschappen en Gewesten) genomen heeft om de bepalingen van het UNCRPD uit te voeren. Tot op heden werd het Belgische rapport nog niet onderzocht door het VN-Comité. In het najaar zal de FOD Sociale Zekerheid in overleg met de focal points van de Gemeenschappen en gewesten een werkwijze voorstellen in voorbereiding op de behandeling van het Belgische rapport. Daarvoor zal een werkdocument opgesteld worden, op basis van de bepalingen uit het UNCRPD, de richtlijnen van de Verenigde Naties, de tekst van het verslag, de opmerkingen uit de alternatieve rapporten, en aanbevelingen van het VN-Comité over andere rapporten.

Vermits het verslag een belangrijke graadmeter is van de mate van implementatie van de bepalingen van het UNCRPD, is het belangrijk om dit voor iedereen ter beschikking te stellen, d.w.z. dat het ook in een brailleversie en een “easy to read” versie zou moeten worden vertaald. De FOD Sociale Zekerheid onderzoekt momenteel wat hiertoe de mogelijkheden zijn.

⁶ Het VN-Comité voor de Rechten van Personen met een Handicap is een groep van internationaal en representatief samengestelde experts, die zich buigen over de rapporten die de landen moeten indienen, over de mate waarin de rechten uit het Verdrag gerealiseerd zijn.

⁷ FR : <http://www.socialsecurity.fgov.be/docs/uncrpd/UNCRPD%20-%20Rapport%20BE%20FR.PDF>

NL : <http://www.socialsecurity.fgov.be/docs/uncrpd/UNCRPD%20-%20Rapport%20BE.PDF>

2.3. Belgische correspondent voor het VN- Comité en voor alle vragen m.b.t. het UNCRPD

De FOD Sociale zekerheid wordt, in zijn hoedanigheid als federaal en interfederaal coördinatiemechanisme, geregeld gecontacteerd om bij te dragen in de antwoorden op vragenlijsten, ... en dit zowel vanuit de Verenigde Naties als vanuit andere organisaties.

De FOD Sociale Zekerheid neemt, in samenwerking met de FOD Buitenlandse zaken, de coördinatie op zich van de deelname van België aan de conferentie van Verdragsluitende partijen die jaarlijks door de Verenigde Naties in New York wordt georganiseerd. In 2013 zal deze plaats hebben van 17 tot 19 juli.

De FOD Sociale Zekerheid coördineert de zaken die betrekking hebben op de implementatie van het UNCRPD op niveau van de Europese Unie, die Partij is bij het UNCRPD.

3. FOD Sociale Zekerheid als interfederaal coördinatiemechanisme

Op 20 maart 2013 heeft de FOD Sociale Zekerheid een vergadering georganiseerd met de focal points van de Gemeenschappen en Gewesten⁸. Daar

- gaven de verschillende focal points een toelichting over hun werking, waarbij bijzondere aandacht besteed werd aan de focal points van Vlaanderen en van het Waalse Gewest;
- gaf het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding, dat aangeduid werd als onafhankelijk mechanisme overeenkomstig artikel 33.2 van het UNCRPD, een overzicht van zijn werkzaamheden in het kader van het UNCRPD.

Via Nieuwsbrieven⁹ informeert de FOD Sociale Zekerheid de focal points van de gemeenschappen en gewesten over colloquia, studies, brochures, ... die betrekking hebben op handicap of bepalingen uit het UNCRPD.

Ook voor antwoorden op vragenlijsten die betrekking hebben op materies uit het UNCRPD en waarvoor de gemeenschappen en gewesten bevoegd zijn, neemt de FOD Sociale Zekerheid contact op met de focal points van de gemeenschappen en gewesten en coördineert hij de antwoorden¹⁰.

4. Relatie met het onafhankelijk mechanisme

Op 12 juli 2011 hebben de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten het **Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding** aangeduid als onafhankelijke instantie. Het Centrum moet de uitvoering van het Verdrag bevorderen, beschermen en opvolgen.

De FOD Sociale Zekerheid en het CGKR onderhouden goede en nauwe contacten en wisselen informatie uit. Het CGKR heeft op de vergadering met de focal points van de Gemeenschappen en Gewesten van 20 maart 2013 een toelichting gegeven over zijn werking.

⁸ Zie bijlage 4 voor het overzicht van de Belgische focal points.

⁹ Zie ook punt 2.1. en bijlage 3 – Nieuwsbrief van 1 februari 2013.

¹⁰ Zie eveneens punt 2.1. – Vragenlijsten.

Vermits het CGKR omgevormd zal worden, zal in het najaar een vergadering belegd worden om de verdere samenwerking te bespreken.

5. Betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld

De FOD Sociale Zekerheid onderhoudt goede contacten met het maatschappelijk middenveld, inzonderheid met de Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap (NHR) en het Belgian Disability Forum (BDF)¹¹.

De NHR stuurt de adviezen die hij uitbrengt ter informatie door naar de FOD Sociale Zekerheid. In functie van het onderwerp van de adviezen bezorgt de FOD deze adviezen aan de federale contactpersonen "handicap" bij de betrokken overheidsdiensten.

Volgende adviezen werden doorgestuurd:

- Advies 2013/01 – wetsontwerp hervorming regeling onbekwaamheid: aan de FOD Justitie
- Advies 2013/02 – procedure behandeling aanvragen: aan de FOD Sociale zekerheid (DG HAN + contactpersoon), de FOD Volksgezondheid en het RIZIV
- Advies 2013/03 – dunne noppentegels: aan de Regie der Gebouwen en de FOD Mobiliteit
- Advies 2013/04 – station Gent Sint-Pieters: aan de FOD Mobiliteit
- Advies 2013/05 – station Roeselare: aan de FOD Mobiliteit
- Advies 2013/06 – herziening grondwet: aan alle federale contactpersonen
- Advies 2013/07 – tewerkstelling openbare sector: aan de FOD P&O en de FOD Werkgelegenheid
- Advies 2013/08 – sms nooddiensten: aan de FOD Binnenlandse Zaken
- Advies 2013/09 – welvaartsaanpassing: aan de FOD Sociale Zekerheid en de POD Maatschappelijke Integratie
- Advies 2013/10 – zonechefs: aan de FOD Binnenlandse Zaken en de FOD Justitie
- Advies 2013/11 – rol van de Nationale Hoge Raad in het kader van artikel 33 UBCRPD: aan alle federale contactpersonen
- Advies 2013/12 – wijziging artikel 143, 5de lid van het Kieswetboek: aan de FOD Binnenlandse Zaken en de FOD Justitie.

Alle informatie (zoals bijv. de Nieuwsbrieven) die door de FOD Sociale Zekerheid opgesteld wordt met betrekking tot het UNCRPD, wordt ook aan het secretariaat van de NHR en het BDF bezorgd.

De NHR en het BDF worden ook nauw betrokken bij de voorbereiding van de Zesde Conferentie van verdragsluitende partijen die georganiseerd wordt van 17 tot 19 juli 2013 in New York en maken deel uit van de Belgische delegatie.

¹¹ In overleg met de bureaus van deze organisaties werd afgesproken dat zij als aanspreekpunt voor het coördinatiemechanisme zouden optreden.

6. Besluit

Dit verslag biedt een overzicht van de werkzaamheden van de FOD Sociale Zekerheid als federaal focal point en interfederaal coördinatiemechanisme over de eerste helft van 2013.

Op het federale niveau beoogt de FOD Sociale Zekerheid een netwerk uit te bouwen met de federale contactpunten handicap en hen te helpen en te stimuleren bij de implementatie van het UNCRPD.

Op het interfederale niveau gaat het vooral om uitwisseling van informatie en coördinatie van dossiers.

In de komende periode zal vooral aandacht besteed worden aan:

- de opvolging de deelname aan de Zesde Conferentie van verdragsluitende Partijen in New York
- de voorbereiding van het onderzoek van het Belgische rapport door het VN-Comité
- de verderzetting van de sensibilisering, de informatie en de vorming van de federale contactpersonen « handicap », onder meer via het opstellen van een brochure.

Bijlagen:

- Bijlage 1: Overzicht van de administratieve contactpunten die aangesteld werden bij de federale en programmatorische overheidsdiensten, de wetenschappelijke instellingen en de instellingen van sociale zekerheid (situatie 1 juli 2013)
- Bijlage 2: Overzicht van de acties die de verschillende administratieve contactpunten in het eerste semester van 2013 ondernomen hebben
- Bijlage 3: Nieuwsbrief van de FOD Sociale Zekerheid van 1 februari 2013
- Bijlage 4: Overzicht van de focal points aangeduid op het federale niveau en bij de gemeenschappen en gewesten (situatie 1 juli 2013)